

EĞİTİM VE İNTERNET

İNTERNET NEDİR?

İnternet'in birçok güncel tanımı olmasına rağmen, akademik anlamda kabul edilen tanımı şöyle yapılabilir: İnternet, milyonlarca, hatta milyarlarca insana aynı anda hizmet eden ve sayısı sürekli artan bilgisayar ağları koleksiyonudur. İnternet'i, dünya üzerindeki bütün bilgisayar ağlarının birbirine bağlanması sonucu ortaya çıkan dev bir küresel ağ olarak tanımlamıştır. Bir İnternet kullanıcısı, başka bir İnternet kullanıcısı ile iletişim kurabilir, onunla veri alışverişlerinde bulunabilir. Kullanıcılar, eğer kendilerine yetki verilmişse, İnternet'e bağlı diğer herhangi bir bilgisayardaki bilgilere erişebilir, onları kendi bilgisayarına alabilir, kendi bilgisayarından da İnternet erişimi olan başka bir bilgisayara bilgi gönderebilirler. İnternet'teki bilgi alışverişlerinde kişiler, önceden, ulaşımı ücretle sınırlandırılmış bilgiler dışında, her türlü görsel ve metin içerikli bilgiye İnternet sayesinde erişebilir.

İnternet'in tarihçesine bakıldığında 1960'lı yılların sonlarında, Amerika Birleşik Devletleri'nde birtakım askeri haberleşmeler için yürütülen DARPA projesinin bir ürünü olarak ARPANET sisteminin ortaya çıktığını görmekteyiz. ARPANET çerçevesinde ilk bağlantı, 1969 yılında dört merkezde yapıldı ve ana bilgisayarlar arası bağlantılar ile birlikte İnternet'in ilk şekli ortaya çıktı. ARPANET' i oluşturan ilk dört merkez University of California at Los Angeles (UCLA), Stanford Research Institute (SRI), University of Utah ve son olarak University of California at Santa Barbara (UCSB) idi.

Türkiye'de ilk İnternet bağlantısı, 12 Nisan 1993 tarihinde yapılmıştır. İlk yıllarında sadece TÜBİTAK ve üniversitelerin kullanımına izin verilen ve sadece ODTÜ ve Ege Üniversiteleri üzerinden bağlanılan İnternet'e bugün her isteyen, istediği İnternet Servis Sağlayıcı kuruluşları üzerinden bağlanabilmektedir. Türkiye'de İnternet, başlangıçta, tüm dünyada olduğu gibi, bilgi aktarımı amacıyla kullanılmıştır. 1995 yılı içinde, dünyadaki gelişime paralel olarak, hayatın her alanında İnternet kullanımı yaygınlaşmış durumdadır. Eğitim alanında sadece üniversiteler değil, birçok ilk ve orta seviyeli okullar, aralarında bilgi paylaşımını başlatmış durumdadır.

Günümüzde İnternet kullanarak, neredeyse her konuda bilgiye ulaşmak, veri alışverişi yapmak ve dünyanın herhangi bir yerinde bulunan herhangi bir kişiyle iletişim kurmak mümkündür. Bu iletişim, elektronik posta (e-posta) aracılığıyla da gerçekleştirilebilir. Elektronik posta, kullanıcı mesajlarının elektronik ortamda iletilmesini sağlayan, İnternet'in en yaygın olarak kullanılan aracıdır. Böylelikle, dünyanın dört bir yanındaki kullanıcılar, birbirleriyle haberleşebilirler. Haber grupları, elektronik postanın bireylere sunduğu karşılıklı iletişim imkânını genişleterek tartışma forumları sunar. Gönderilen mesajlar, merkezi bir sunucuda toplanır ve bu sunucuya bağlanan herkes tarafından okunabilir. Elektronik posta ve haber gruplarının bir sentezi olan elektronik posta listeleri ile, listeye gönderilen mesajların tüm üyelere elektronik posta ile dağıtımı sağlanır. Haber grupları ve elektronik posta, eş zamanlı etkileşimi sağlamaz; fakat sohbet odaları, kullanıcıların, konulara göre ayrılmış olan sohbet odalarından ilgilendiklerine girerek

tartışmalara katılabileceği eş zamanlı bir iletişim sağlar. Ayrıca, bir kullanıcının ağ üzerinden eş zamanlı olarak bir diğerini görmesi ve sesli olarak iletişim kurmasını sağlayan teknolojiler oldukça yaygın olarak kullanılmaktadır.

BİLGİ TOPLUMLARINDA ÖĞRENCİNİN ROLÜ NEDİR?

Bilgi okuryazarlığı, bilgi toplumunun bireylerinde ya da bilgi toplumunun ihtiyaç duyduğu insan gücünde bulunması gereken bilginin değerlendirilmesi, kullanılması, üretilmesi ve iletilmesi gibi becerileri kapsayan bir konudur. Bilgiye ulaşabilen, ulaştığı bilgiyi önceki bilgileriyle bağdaştırabilen, yeni bilgi üretebilen ve ürettiği bilgiyi yayabilen bireylerin güçlü kabul edilmesiyle birlikte bilgi okuryazarlığının önemi daha da artmaktadır. AASL/AECT (American Association of School Librarians/Association for Educational Communication and Technology)'ye göre bilgi okuryazarlığı için öğrencilerin **şu davranışları yerine getirmesi gerekmektedir:**

- Bilgiye ulaşması
- Bilgiye gereksinimi olduğunun farkında olması
- Gereksinim duyduğu doğru bilgiyi tanınması
- Gereksinimine dayalı olan problemi teşhis etmesi
- Farklı bilgi kaynaklarına ulaşabilmesi
- Bilgiye ulaşmada farklı stratejiler geliştirip uygulayabilmesi
- Bilgiyi değerlendirmesi
- Bilginin doğruluğunu ve konu ile ilgisini belirleyebilmesi
- Olgular, bakış açıları ve düşünceler arasındaki farkı ayırabilmesi
- Geçerli olmayan ve yanlışla götürülen bilgiyi belirleyebilmesi
- Karşılaştığı soru ya da soruna çözüm getirecek uygun bilgiyi seçmesi
- Yeni bilgi üretmesi ve bu bilgiyi başkalarıyla paylaşması
- Bilgiyi farklı şekillerde kullanmaktan keyif alması
- Okumaya istekli ve okumada yeterli olması
- Bilgiye ulaşması ve bilgiyi üretmede mükemmeli araması

BİLGİ TOPLUMLARINDA ÖĞRETMENİN ROLÜ NEDİR?

Bilgi toplumları, öğretmen olarak görevlendirilmiş kişiler üzerine çok büyük sorumluluklar yükler. Öncelikle, öğretmenin bilgiyi aktarmadaki sorumluluklarının başında bilgiyi özümseyerek, diğer bir söyleyişle, bilgiyi anlayarak aktarması çok önemlidir. Bilgi kaynakları arasındaki ilişkilerin iyice irdelenmesi ve irdelenen bilgilerin öğrencilere özgün bir şekilde aktarılması da son derece önemlidir.

Bilgi okuryazarlığında, öğretmenlerin öğrencilerine etkileşimli ve işbirlikli öğrenme ortamları sağlayabilmeleri de büyük önem taşımaktadır.

ISTE (International Society for Technology Education)'ye göre, bilgi okuryazarlığı için öğretmenlerin sahip olması gereken davranışlar şu şekilde olmalıdır:

- Teknoloji okuryazarı olması
- Derslerinde teknolojiyi kullanabilmesi
- Öğrencileri teknolojiyi kullanmaya yönlendirebilmesi
- Öğrencilerine bilgiye ulaşma ve bilgiyi kullanma becerilerini kazandırabilmek için öğrenme çevresini öğrencilerinin teknolojiyi kullanabilecekleri şekilde düzenleyebilmesi
- Meslekî gelişim ve deneyimlerini paylaşmak için meslektaşları ile internet üzerinden iletişime girmesi ve iş birliği yapabilmesi.

WEB SAYFALARININ ADRESLERİ

Web üzerinden ulaşılan İnternet adresleri, standart özelliklere sahiptirler. İnternet'in bu kadar yaygınlaşmasını, bu standartlar sağlamıştır. Örneğin, İnternet üzerindeki her bilgisayara nokta ile ayrılarak ifade edilen İnternet numarası ya da IP adresi olarak adlandırılan adresler verilmektedir. İnternet kaynaklarını kullanırken nokta ile ifade edilen sayısal adreslerin akılda tutulması zor olduğundan, aynı adrese karşılık gelen, alan isimlendirme adresleri kullanılır. Bütün İnternet adresleri, http harfleriyle başlar ve nokta ile ayrılmış her bölümün anlamı farklıdır. Örnek olarak <http://www.meb.gov.tr> adresi incelendiğinde, www' den sonra gelen "meb", kurum adının (milli eğitim bakanlığı), "gov", kurum tipinin ve en sonda buluna uzantı "tr" ise ülke (Türkiye) kodunun göstergesi olduğu görülür.

İnternet adreslerinde kurum tipleri için kullanılan en sık rastlanan uzantılar aşağıda birer örnekle belirtilmiştir:

<u>Uzantı</u>	<u>Kurum Tipi</u>	<u>Kurum Adı (Örnek)</u>	<u>İnternet Adresi (Örnek)</u>
edu	Eğitim Kurumu	ODTÜ	http://www.odtu.edu.tr
gov	Devlet Kurumu	Milli Eğitim Bakanlığı	http://www.meb.gov.tr
com	Şirket/Ticari	Kurum Anadolu Ajansı	http://www.anadolujansi.com.tr
mil	Askeri Kurum	Genel Kurmay Başkanlığı	http://www.tsk.mil.tr
org	Dernek, vakıf, organizasyonlar	Türk Standardları Enstitüsü	http://www.tse.org.tr
net	Ağ organizasyonları	TRT Kurumu	http://www.trt.net.tr

Aramış olduğunuz web sayfasının URL'sinin tam olarak bilinmesi, o Web sayfasına ulaşmanın en garantili yöntemidir; fakat bu adres bilinmiyorsa istenen Web sayfasını bulmanın en kolay yolu, uygun bir arama motoru seçerek arama yapmaktır.

ÜNLÜ ARAMA MOTORLARINDA NASIL ARAMA YAPILIR?

İnternet üzerindeki bilgi ve belgelere erişebilmek için onların nerede olduğunu bilmek ve o sayfalara bağlantı kurmak gerekir. Bunun için, tarama yaparak, istenen bilgileri içeren sayfaları bulup gerekli bağlantıları yapan arama motorları/tarama araçları/arama makinaları (search engines) vardır. Bulmak istediğiniz konu hakkında kelime ve/veya kelimeleri metin kutusuna yazıp "search" (ara) düğmesine tıkladığınızda arama motorları, İnternet üzerinde aranan bilginin geçtiği tüm sayfalara ilgili adresleri ve bu adreslerin herbiri ile ilgili kısa açıklamaları içeren sonuçları ekrana getirir.

Arama motorlarında kullanılan belli başlı teknikler vardır. Örneğin, çoğu arama motorunda tırnak işareti (" ") içine alınmış kelimeler bir bütün olarak taranır. Bazı kelimelerin önüne konan artı (+) işareti, o kelimelerin mutlaka aranan konuların içinde geçmesi gerektiğini, eksi (-) işareti ise arama sonuçları içinde bu kelimelerin geçmediği sayfaların bulunması gerektiğini simgeler. Hemen her arama motorunun basit ve gelişmiş olmak üzere iki arabirimi vardır. Basit aramanın yeterli olmadığı durumlarda gelişmiş aramayla, sistemin dayandığı veritabanının özelliklerine göre yazar, terim, yıl, dil, materyal türü ve formatı vb. özellikler kısıtlanarak, istenen sonuçlara ulaşılabilir.

Bazı ünlü arama motorları; yahoo, alta vista, google, infoseek, lycos, hotbot'tır ve adresleri aşağıda verilmiştir.

<http://www.yahoo.com/>

<http://www.altavista.com/>

<http://www.google.com>

<http://www.infoseek.com/>

<http://www.lycos.com/>

<http://www.hotbot.com/>

<http://www.looksmart.com/>

Türkiye'deki ünlü arama motorları: arama, netbul, hemenbul, superonline, mynet, arabul, nerede'dir ve adresleri aşağıda verilmiştir.

<http://www.arama.com>

<http://www.netbul.com>

<http://hemenbul.com>

<http://superonline.com>

<http://www.arama.mynet.com>

<http://arabul.com>

<http://nerede.com>

KAYNAK: <http://bep.meb.gov.tr>